

บทที่ 1

บทนำ

กล้วยไม้ เป็นไม้ดอกเศรษฐกิจที่มีความสำคัญชนิดหนึ่งของประเทศไทย โดยประเทศไทยได้ รับการยกย่องให้เป็นแหล่งผลิตกล้วยไม้เมืองร้อนที่สำคัญที่สุดของโลก ที่สามารถส่งทั้งดอกและต้น กล้วยไม้ไปจำหน่ายต่างประเทศ (อรรธรรม, 2546) ประเทศทางยุโรป อเมริกา และญี่ปุ่น นิยมนำ กล้วยไม้จากประเทศไทยไปใช้ประโยชน์เป็นไม้ดอกตกแต่งภายในบ้านและสถานที่ต่าง ๆ ส่งผลให้ ปริมาณการส่งออกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี เริ่มจากปี 2541 มีการส่งออก 302,967,169 ช่อ มูลค่า 1,027,277,234 บาท ปี 2542 ส่งออก 317,611,756 ช่อ มูลค่า 1,359,823,715 บาท ซึ่งปริมาณการส่ง ออกเพิ่มขึ้น 4.8 % และในปี 2544 มูลค่าการส่งออกกล้วยไม้สกุลหวายมีมูลค่าการส่งออกมากกว่า 2,000 ล้านบาท (สุกัญญา, 2546)

การส่งออกกล้วยไม้ในช่วงหลายปีที่ผ่านมาแม้มีแนวโน้มเพิ่มก็ตาม แต่ปัญหาการผลิต กล้วยไม้เพื่อการส่งออกที่สำคัญประการหนึ่งคือ การขาดแคลนพันธุ์ใหม่ ๆ ออกสู่ตลาดอย่างต่อเนื่อง โดยพันธุ์ที่ผลิตเป็นไม้ตัดดอกเพื่อการส่งออกในปัจจุบันเช่น Sonia, Anna, Drake, Kubo หรือ Sakura รูปทรงดอกยังมีลักษณะที่คล้ายคลึงกันอยู่ และสีดอกมีเฉพาะสีขาว ชมพู และม่วงแดงเท่านั้น ดังนั้น ตลาดจึงมีความต้องการสีอื่นที่แปลกออกไปจากเดิม เช่น สีส้ม และสีเหลือง (กรมวิชาการเกษตร, 2543ก) กล้วยไม้สกุลหวายของไทยมีลักษณะทรงต้นที่ดี ฟอร์มดอกสวย มีสี สดใส บางชนิดมีกลิ่นหอมแรง แต่มีข้อเสียคือก้านช่อดอกสั้น ดอกบานปีละครั้ง และอายุการบานของ ดอกไม่นาน (บรรณ, 2542) การปรับปรุงพันธุ์กล้วยไม้สกุลหวายเพื่อให้ได้สายพันธุ์ใหม่ที่มีสี สดและ รูปทรงภายนอกแปลกไปจากเดิม อาจมีส่วนช่วยส่งเสริมให้การตลาดกล้วยไม้สกุลหวายดีมากขึ้น ไป กว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน (สมคิด, 2545)

ในการปรับปรุงพันธุ์พืชมีการนำเทคนิคทางด้านชีวโมเลกุลมาช่วยตรวจสอบได้หลายวิธีการ วิธีการหนึ่งที่มีความนิยมและใช้ได้คือ RAPD หรือ Randomly Amplified Polymorphic DNA ซึ่งเป็นเทคนิคที่ถูกพัฒนาขึ้นเพื่อใช้ในการศึกษาความสัมพันธ์ทางพันธุกรรมของสิ่งมีชีวิตจาก ปลายพิมพ์ดีเอ็นเอที่ปรากฏ (นพพร, 2543) โดยแถบดีเอ็นเอแต่ละตำแหน่งถ้ามีความสัมพันธ์กับ ลักษณะทางฟีโนไทป์ (phenotype) ทำให้สามารถติดตามการถ่ายทอดลักษณะนั้น ๆ ไปยังรุ่นต่อไปได้ เรียกว่า เครื่องหมายดีเอ็นเอ (DNA marker) ซึ่งมีประโยชน์มากในการปรับปรุงพันธุ์ ทั้งด้านการคัด เลือกลายพันธุ์พืช การตรวจสอบความถูกต้อง และความบริสุทธิ์ของลูกผสม (จุลภาค, 2543)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสามารถในการผสมข้ามกลุ่มของกล้วยไม้สกุล
หวายพันธุ์พื้นเมืองเพื่อพัฒนากล้วยไม้สกุลหวายสายพันธุ์ใหม่ และใช้เทคนิค RAPD ตรวจสอบความ
สัมพันธ์ทางพันธุกรรมในระดับดีเอ็นเอของกล้วยไม้สกุลหวาย และลูกผสมชั่วที่ 1 ที่ได้จากการผสม
พันธุ์ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการคัดเลือกสายพันธุ์ และนำไปสนับสนุนงานด้านปรับปรุงพันธุ์
กล้วยไม้สกุลหวายต่อไป

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved